

HÄLSINGLANDS MUSEUM - VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2016

Museet - en demokratisk kraft i ett föränderligt samhälle.

Museerna har ett brett, demokratiskt samhällsuppdrag. Samhällsförändringarna formulerar nya frågor vilka också blir museernas. Under 2016 har Hälsinglands museum i sin utställningsverksamhet reflekterat över vad vi kallat "styrkan i människans skörhet". En samhällelig och existentiell frågeställning som gestaltades i en stor utställning som Anna Odells "Okänd kvinna" men också i hantverks- och flera konstutställningar. Detta har också avspeglats i pedagogik och programverksamhet. Vi har fortsatt undersökningar och resonemang kring mångkultur och Sverige som en del av globala sammanhang i utställningar/pedagogik som "Vad är en fri kvinna".

Ett starkt tema har utkristalliserats under året och handlar om jämlik samhällsutveckling. Det kan också formuleras som att Sverige ska hålla ihop; mot segregering, orättvisor och ojämlikhet. Temat ryms i projektet som handlar om en utvidgad användning av kyrkobyggnader i glesbygd. Behovet av bevarande av kyrkliga kulturvärden kombineras där med en diskussion om nödvändig förnyelse och samhällelig förändring. Det ryms i projektet "Sjukhusvägen" i Bollnäs, där blicken riktas bakåt. Mot en tid när samhällsutvecklingen fick en stark dynamik på grund av en stark tillväxt av offentlig sektors verksamhet. Men det ryms också i Esko Männikkös fotoutställning "Time Flies" där utsatta och marginaliserade människor porträtteras med en värdig och individuell gestaltning. Och naturligtvis ryms det i samarbetet med Romskt kulturcentrum kring bildprojektet "Romska bilder". Liksom i projektet "Integration, religion och nya överenskommelser" som handlar om vårt mångreligiösa samhälle.

Under året har museets mångfalds- och tillgänglighetsplan reviderats. Planen omfattar både museets uppdrag och inre arbete och organisation.

Museet ökade sina besök till 47 000, en ökning med ca 800 besök från föregående år. Antalet barn/unga som deltagit i pedagogisk verksamhet låg ungefär oförändrat på ca 5000.

Museet omsatte 13,3 miljoner, varav verksamhetsbidragen täckte 65%.

Projekt

Museet har under 2016 haft många projekt och totalt uppgick projektmedlen till 21% av den totala omsättningen.

Integration, religion och nya överenskommelser

Sverige genomgår snabba samhällsförändringar, både demografiskt och rörande vilka normer som anses samhällsbärande. En förändring innebär att religionen återtar en plats i offentligheten. Det finns såväl rädsla som främlingskap inför dessa "nya" religiösa uttryck. Hur ska nya och samhällsbärande normer knutna till religion och kultur utvecklas utan att individer förlorar sin känsla av trygghet och tillhörighet?

Museet driver sedan april 2015 projektet "Integration, religion och nya överenskommelser".

Projektet syftar till att stärka kunskapen om religion och samhälle och att leda en diskussion om

sekularism, religion, demokrati och mänskliga rättigheter. Projektet riktar sig till unga och till pedagoger, men även andra målgrupper inkluderas. En bärande tanke bakom projektet är att frågor som rör integration eller interkulturalitet berör majoritetsbefolkningen i samma utsträckning som immigranter eller minoritetsgrupper.

Sjukhusvägen i Bollnäs

Ett projekt om hur tillväxten av offentlig sektor (sjukvård) påverkat samhällsplanering, samhällstillväxt och förändring i Bollnäs. Studieobjektet har omfattat Sjukhusvägen där olika vårdinrättningar (framför allt Hälsinge sjukhus) existerat under närmare hundra år. Föreläsningar och berättarcafèer har genomförts tillsammans med Kulturenheten Bollnäs kommun, Forskarföreningen Släkt- och Bygd i Bollnäs, och med stöd av Region Gävleborg och Länsstyrelsen. Projektet har fått bra medial täckning och finns på sociala medier. Journalisten Frans Öberg har gjort en historisk sammanställning över Hälsinge sjukhus. En beskrivning av de olika byggnadernas användning har påbörjats. Projektet har också presenterats för Regionfullmäktige. För 2017 planeras bland annat ett samarbete med Folkteatern kring psykiatriens sjukdomstämpling av homosexualitet.

Sengotisk träskulptur i Norrland

Projektet är tvåårigt och avslutas 2017. Syftet är att djupare förstå och utreda Haaken Gulleon och den norrländska träskulpturens funktion, tillkomst, tradering, datering och stil. Hittills har träskulpturer i 85 kyrkor inventerats, från Årsunda i söder till Övertorneå i norr. Över 200 altarskåp och skulpturer har dokumenterats. Hälften av detta utfördes under 2015, hälften 2016. Projektet finansieras av externa fondmedel och utförs av antikvarie Lars Nylander. Den 13 december presenterades preliminära resultat från projektet på ett seminarium vid Konstvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet.

Dekorerede interiörer i Hälsingegårdar - en holistisk studie av ett kulturhistoriskt världsarv

Projektet är ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt som rör sig mellan humaniora och naturvetenskap. Det drivs av Göteborgs universitet med deltagare även från Linköpings universitet och Riksantikvarieämbetet. Syftet är att få ny kunskap om hälsingegårdarnas interiör – dess dekorationsmåleri, dekorerede målade möbler och mönstrade textilier. Under 2016 har Hälsinglands museum varit en samarbetspart. Museets magasin för interiört väggmåleri är en värdefull resurs i arbetet med sin representation av det äldre måleriet, vilket kompletterar världsarvsgårdarnas yngre måleri.

Fiskarkapell i Gästrikland och Hälsingland

Projektet har drivits 2015-2016 och syftat till att ge ut en bok om fiskarkapell i Gästrikland och Hälsingland. Det har varit ett samarbete mellan Hälsinglands museum och Läns museet Gävleborg på uppdrag av Uppsala stift. Boken "Fiskarkapell i Gästrikland och Hälsingland" utkom i december. Under 2017 planeras en fortsättning, då för kapellen i Härnösands stift.

En vandring genom Söderhamns historia

Projektets mål är att ge ut en bok om Söderhamns stadsbild. Under året har smärre arbeten skett, främst vad gäller 1700-talets historia. Medel för arbetet har ställts till förfogande av Söderhamns kommun. Det beräknas färdigställas under 2017.

Koppar och kopparslagare i Hälsingland

Projektet avslutades 2016 när boken "Koppar och kopparslagare i Hälsingland" kom ut. Boken beskriver ett viktigt hantverk vars produkter också fungerade som värdesäkrade placeringar för bondeklassen. Boksläppet genomfördes både på Hälsinglands museum och på Nordiska museet i Stockholm som ett samarbete mellan de båda museerna. Boken har också nominerats som "årets bok" av Antikmässan.

Kyrkorummets användning – nya samverkansmetoder

Projektets syfte är att utveckla museets arbete med det kyrkliga kulturarvet genom förvaltning av kyrkobyggnader. Bakgrunden är de samhällsförändringar som Svenska kyrkan och det kyrkliga kulturarvet står inför: minskad kyrksamhet, sekularisering och landsbygden demografiska förändringar. Under 2016 har projektet arbetat tillsammans med Harmånger-Jättendals och Gnarps pastorat och med Harmångers kyrka i norra Hälsingland som fallstudie. Projektet har genomförts som ett samarbete mellan pastoratet och Hälsinglands museum. Nordanstigs kommun och Region Gävleborg har deltagit i projektet, bland annat vid en armkrosresa tillsammans med Riksställningar till Cambridge. Målet har varit att hitta nya, lokala samarbeten som kan utveckla användningen av kyrkorna i pastoratet och bidra till en långsiktigt hållbar förvaltning av det kyrkliga kulturarvet. En viktig aspekt i projektet har även varit att pröva den antikvariska yrkesrollen och därigenom vidga museets uppdrag som kulturinstitution för att kunna bidra till en ökad samhällsrelevans. Projektet fortsätter under 2017.

Romska bilder och skyltprojektet

Arbetet med det romska kulturarvet har varit ett fortsatt viktigt spår för museet under 2016. Den sedan tidigare planerade romska bilddatabasen började förverkligas med en hemsida "Romska bilder". Förstudien resulterade bland annat i att Romskt kulturcentrum i Malmö fick en licens i Primus, under Hälsinglands museum. Projektet är ett samarbete mellan Romska kulturcentrat i Malmö och Hälsinglands museum, och blev möjligt genom stöd från Kulturrådet. Fotografiska bilder från den romska resandetiden har också varit viktiga i skyltprojektet "Romska platser" som pågår och som kommer att berätta om ett antal romska boplatser i Gävleborgs län. Projektet har presenterats vid olika seminarier och blivit omnämnt i olika dagstidningar och tidskrifter. Under hösten presenterade Hälsinglands Museum "Romska bilder" vid ett regionalt dialogmöte för romsk inkludering i Umeå som arrangerades av Kulturrådet. Dialogmötet var en av tre träffar runt om i landet och ingår i myndighetens uppdrag för insatser som stärker romska kulturaktörer och deras samarbeten med olika kulturinstitutioner.

Museet har också inbjudits av Riksförbundet Sveriges museer att presentera arbetet vid det årliga vårmötet där de 230 medlemsmuseerna kommer att kunna ta del av projektet. Kulturrådet har också uppmanat museet att fortsätta söka projektmedel för 2017.

Vem äger berättelserna?

Inom ramen för projektet genomfördes "Stanna en stund: de platslösas platser" vilken avslutades med en Tjugondaknut-fest i Folkets Hus Stocka, där elever från Stocka skola och asylsökande gemensamt presenterade film, foto, berättelser, rollspel, musik etc. Ca 200 barn, ungdomar och vuxna deltog.

Den sista delen i projektet omfattar ett pedagogiskt material med inriktning på låg- och mellanstadiet. Materialet bygger på barns berättelser om de skiftande livsvillkoren i Hälsingland under senare delen av 1800-talet.

Ny hörsal

Under året färdigställdes och invigdes museets nya hörsal, en välkommen och nödvändig lokalförändring för museets pedagogik och programverksamhet. I mån av utrymme fungerar också hörsalen för externa verksamheter. Den förstärker museets roll som kulturell mötesplats och breddar tillgängligheten. I entrén byggdes också en handikapptolett, vilken även den innebär ökad tillgänglighet.

Utställningar

Arvbetagelse – åtta konstnärer i dialog med textil 21 november 2015 – 30 januari
En rådbråkande utställning om det kollektiva minnet och den textila historien.

Gunnar Greiber – en minnesutställning 14 december – 27 februari 2016.

Gunnar Greiber var en stor och oförglömlig särling och hälsingekonstnär. En konstnär som aldrig förlorade sin tro på måleriets under och konstnärens stora uppgift. Museet lyfter under varje verksamhetsår fram en lokal/regional konstnär.

Spelar roll 1 februari - 30 april

En utställning som tar upp åskådarrollen och diskuterar bristen på civilkurage i samband med övergrepp och oförrätter. Producerad av Forum för levande historia.

Odell Anna – Okänd kvinna 5 mars – 28 maj

Konstprojektet "Okänd kvinna 2009-349701" gör en berättande gestaltning av den psykiatriska tvångsvårdens slutna värld. Byggt på egna erfarenheter som belyser utsattheten hos en psykotisk person gentemot polis och vårdpersonal. Utställningen visades också (av Anna Odell) i digital form på Bollnäs kulturhus

Vad är en fri kvinna 1 april – 4 juni

En vandringsutställning med foto av Elisabeth Ohlson Wallin där muslimska kvinnor själva berättar vad sjalen betyder för dem, varför de väljer att bära den och hur de upplever omgivningens reaktioner. Ett samarbete med Bollnäs kommun. Utställningen - som nu har namnet *Ett stycke tyg* - har under hösten omarbetats till en vandringsutställning. Den första platsen för visning och pedagogik blev CFL i Söderhamn. Arbetet och pedagogiken fortsätter under 2017 med erbjudande till skolor, bibliotek, konsthallar och andra lämpliga platser.

Koppar i Hälsingland 24 april –

En föremålsutställning om Hälsinglands rika och långa tradition av kopparsmide. Mer än 650 kopparslagare, mästare och gesäller var verksamma i Hälsingland under perioden 1700-1900.

Forsa fotolinje – Tio fotografer 7 maj – 28 maj

Fotografiutbildningen på Forsa folkhögskola visade sina slutarbeten.

Hans Viksten – Drömgångaren 14 maj – 10 september

Hans Viksten (1926-1987) var en av Hälsinglands mest namnkunniga konstnärer. I hans fantasirika bildkonst återfinns både Strindbergs drömmar och barndomens fiskesjöar i Hälsingland. Ett samarbete med Hälsinge akademi, vilka producerade boken "Drömgångaren" inför vernissagen. Utställningen visades också på Konstakademin i Stockholm.

John Sten – Langusten 21 maj – 3 oktober

John Sten (1879-1922), blev en av Sverige viktigaste kubister. Utställningen centrerades kring en donation som museet erhöll under året, en skiss till en stor beställning som John Sten fick i Paris 1917 och speglade tid, tankar och en konstnär i steget från det kubistiska programmet till ett friare måleri.

Ikoner – en utställning om att få finnas 11 juni – 3 september

21 modeller som alla har Downs syndrom och gestaltar typer eller ikoner ur berättelser och historia med hög igenkänning. En fotoutställning med ursprung i Glada Hudik-teaterns arbete. Först presenterad på Fotografiska i Stockholm, därefter på Hälsinglands museum. Ett samarbete med Glada Hudikteatern och Fotografiska. Samarbetet ledde även till en förstudie om hur gravt funktionshindrade barn också ska kunna delta i kulturskapande.

Carl-Johan De Geer 18 juni – 17 september

En utställning från ett konstnärsskap över femtio år, genreöverskridande och fullt av överraskningar. Måleri och litteratur, film, grafik och scenografi. Skärpa i samhällskritiken, halsbrytande perspektiv och referenser, lust och humor.

Esko Männikkö – Time Flies 1 oktober – 7 januari 2017

Retrospektiv fotoutställning av den finländske fotografen som fick sitt genombrott på 1990-talet med en serie porträtt av nordfinska ungar. Utställningen spänner över tre decennier och visar bredden i ett stort konstnärsskap i 200 bilder.

Videogud 3 oktober – tills vidare

En station för videokonst, på programmet bland annat film av Mårten Nilsson, Moa Lönn och Emelie Markgren. Ett samarbete med Kulturutveckling, Gävleborg.

Sorgens och minnets föremål 8 oktober – 21 januari 2017

Utställningen presenterade ett antal hantverksföremål som tagits fram under ett mångårigt samarbete med ett tiotal hantverkare och konstnärer. Föremål som är alternativ till det traditionella utbudet vid sorg- och begravningsceremonier. Genomfördes med stöd från Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Idérummet

Som en förnyelsebar del i textilutställningen finns idérummet. Det intima formatet fungerat väl för olika textila uttryck och samtal. Under året har vi mött:

Selma Nyström, Frälsning, flärd och fromhet 23 december 2015- 21 februari

En utställning om Selma Nyström (1894–1960), frälsningssoldaten som broderade både för nuet och för sitt kommande liv.

Wallners lager - välstånd per postorder 1 juni – 15 december

Wallners lager var en manufakturrörelse i Hudiksvall mellan 1910 och 1976. En utställning om textilvaror, modern konfektion och framstegsoptimism hos en lokal entreprenör.

Textilindustrin – nutidens slavarbete? 16 dec – tills vidare

Människorna som syr kläderna vi köper arbetar sex dagar i veckan, ibland upp till 16 timmar per dag. Villkor och löner är usla, en dagslön kan ligga under 30 kr. En utställning om dagens textilindustri, framtagen av Göran Lindqvist från Dalateaterns textilavdelning.

Fasta utställningar

Museets fasta utställningar visar den långa historiska perioden från medeltid till industrialisering och nutid. Deras historieberättelse handlar om säregenheten och den regionala, nationella och internationella kontexten i det sydnorrländska landskapet Hälsingland.

Mästaren från Fläcka är berättelsen om skiftet mellan Hälsinglands medeltid och reformationen genom landskapets rika arv av medeltida kyrkoskulptur. Det är en utställning som speglar medeltiden, dess katolska tro och den lokala/regionala bildvärlden.

De brutna mönstren visar den historiska dynamiken i textilnäringsen och dess olika uttryck. Utställningen som fyller tre salar följer textilproduktionen i landskapet och ger en samhällsberättelse med bredd och djup, från hemproduktion och merkantilism till kropp, genus och identitet.

Herrstugan

är museets äldsta utställning, en slags installation av en interiör originaldekoration från en herrstuga från Forsa, utförd av målaren Erik Ersson 1758 och på plats i museet sedan 1937.

Visningsmagasin och båtmagasin

Museets två visningsmagasin är båda viktiga som kunskapsbas, inspirationskälla och publik tillgång. De pedagogiska visningarna har i det *textila magasinet* under åren tagit emot besökare både från framför allt hemslöjds- och hembygdsföreningar men även av olika studerande, exempelvis elever från Sätergläntans textilverksamhet samt Västerbergs Folkhögskolas ettåriga distansutbildning i stickning. Under senare delen av året påbörjades planeringen för olika tematiska visningar vilket är ett sätt att bredda intresset för det textila området.

Magasinet för väggmåleri har mer än 200 väggfält med en historia som sträcker sig från senmedeltidens bibliska berättelser till det sena 1800-talets mer exotiska bildvärld.

Båtmagasinet visade under sommaren 2016 en unik stockbåt i båtmagasinet. 2700 år gammal och Norrlands äldsta båtfynd. Det var första gången båten visades offentligt.

Under slutet av året har också diskussioner påbörjats för inrättande av ett magasin för museets konstsamling.

Pedagogisk verksamhet

Mångkultur-integration

Arbetet med interkulturell dialog har breddats under året. Vi har i samarbete med ABF veckovis genomfört enklare svenskundervisning för asylsökanden med våra fasta och tillfälliga utställningar som grund.

Under året har vi, i samarbete med Hudik mot rasism, veckovis genomfört "Svenska med baby", språkträffar för föräldralediga med barn.

Samarbetet med SFI-elever har utvidgats till Ljusdal och Söderhamn genom projektet Integration med naturen som klassrum.

I konferensen "Jag är Du" deltog 300 gymnasieelever från hela länet i ett program med temat religion, flykt och identitet. I samband med konferensen utarbetade Hälsinglands museum ett studiematerial som kommer att presenteras på lärarfortbildningar i länet under 2017. Målet är att arrangera ytterligare ungdomskonferens med ett angränsande tema i september 2017.

Art Performance med den kurdisk-syriska konstnären Wejdan Derky arrangerades under året vid tre tillfällen i samarbete med Söderhamn- Sandarne församling och Harmånger-Jättendals och Gnarps pastorat. Temana har varit "Flyktingskap" och "Hopp om framtiden". Totalt har ca 160 personer i alla åldrar deltagit.

I februari gjorde museet en andra länsturné tillsammans med Storytellers från Fryshuset/Tillsammans för Sverige på gymnasieskolor i Gävle, Sandviken och Söderhamn. Totalt 12 klasser besöktes under fyra dagar.

Pedagogik i anslutning till utställningar

I utställningarna "Okänd kvinna" av Anna Odell och "Ikoner" har vi lyft frågeställningar om utsatthet och funktionsvariationer. Anna Odell genomförde en digital visning av utställningen "Okänd kvinna" på Bollnäs kulturhus. Hon gav också flera specialvisningar av sin film Återträffen, bl.a. på Bollnäs folkhögskola. Juristen Claes Borgström höll i samband med Anna Odells utställning två föredrag varav ett för juridikstudierande på Bromångymnasiet.

Förskolepersonal, lärare och rektorer har fortbildat sig om diskrimineringsgrunderna utifrån utställningen "Ikoner".

Samarbetet med Hudiksvalls kommun och dess kulturavdelning var intensiv under våren då ett stort antal elever på mellanstadiet jobbade i Skapande-skolaprojekt på museet under temat "Lin i Hälsingland" och utgående från utställningen "De brutna mönstren".

Inom ramen för världsarvs pedagogiken har visningar i Ovanåkers kommun, Slåttagården, genomförts med gymnasieelever. Gårdens måleri är unikt genom motiven som visar motiv med global utsikt.

Övrig pedagogisk verksamhet

Vi har även samarbetat med Läroverket Hudiksvall i projektet Lillfjärden, som syftar till att öka tillgängligheten och kunskapen om historia, kultur och natur för alla länsinvånare.

Studiematerial framställdes för alla mellanstadieelever i kommunen inför musikteaterföreställningen Forsablått. I samarbete med läns museet Gävleborg och Arkiv Gävleborg har en lärarhandledning om historiebruk och källkritik producerats.

Stadsvandringar utifrån olika teman för barn, ungdomar och vuxna har varit efterfrågade under året. Stockbåten i båtmagasinet har rönt speciellt stor uppmärksamhet.

Pedagogiskt utvecklingsarbete

I våras presenterade museet arbetet med "Interkulturella möten genom kulturarv" på en nationell pedagogisk konferens på Sjöhistoriska museet. I samarbete med NCK och Historiska museet genomfördes under hösten en regional konferens om interkulturella möten genom historia och kulturarv på Hälsinglands museum. NCK betyder Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik/The Nordic Centre of Heritage Learning and Creativity AB och är ett nordiskt-baltiskt centrum som bedriver forskning och utveckling kring lärande genom kulturarv.

Ett nytt skolprogram som nu är del av museets permanenta pedagogiska verksamhet har arbetats fram under hösten. *Kyrkorummet: en religionsövergripande upptäcktsfärd genom tid och plats* tar avstamp i kyrkans historia och estetik för att ge en religionsövergripande, tematisk lektion i religionskunskap med inslag av dramapedagogik. I samarbete med församlingar i hela länet erbjuder museet visningsverksamhet i kyrkor i hela länet.

Tillsammans med Riksutställningar, Kalmar läns museum och Världskulturmuseerna har Hälsinglands museum påbörjat ett metodutvecklingsarbete kring bland annat museipedagogik. Metodutveckling sker inom olika tematiska spår, varav museet ansvarar för tematiken religion och sekularisering. En första fortbildningsdag på temat arrangerades i december. Arbetet fortsätter under första hälften av 2017.

I maj presenterades museets arbete med frågor som rör religion och interkulturalitet på Landsbygdsriksdagen i Visby.

Hudiksvall hela livet

Under 2016 har en rad olika aktiviteter genomförts på museet inom samverkansarbetet "Hudiksvall Hela Livet": seniorvisningar, med museipedagog eller antikvarie som visar pågående utställningar och seniorföreläsningar, intervju/samtal inför publik med en 80 plussare, Hälsinglands Kustcirkel, Totties Hotties Jazzcafé och Café Hela Livet. Inom samverkansarbetet "Hudiksvall Hela Livet" har olika aktiviteter genomförts på museet. Totalt har arrangemangen besökts av 2006 personer.

Andra aktiviteter som genomförts vid museet är "Möten med minnen" där visningar har genomförts för par, där ena parten är i ett tidigt stadium av demenssjukdom. Arbetet med vandringsutställningen Årsrika fortsatte under året och utställningen kunde öppnas i januari 2017.

Kulturstreaming av vissa evenemang från museet har genomförts till äldreboenden vid fem tillfällen och finns också tillgänglig på HHLs hemsida.

Ett kontinuerligt arbete görs för att informera omsorgspersonal inom äldreomsorgen att besöka museet och ta del av HHL verksamhet.

Digitalisering - Primus & DigitaltMuseum

Idag använder sig museet av samlingsförvaltningssystemet Primus för att förvalta och digitalisera sina samlingar. En av de viktigaste uppgifterna i digitaliseringen är att tillgängliggöra museets kulturarv. På DigitaltMuseum kan allmänheten få tillgång till museets (och andra museers) bestånd av föremål och foto. Under 2016 började publiceringen av objekt från Primus, i nuläget finns över 10000 föremål och fotografier utlagda. Ett stort antal av Hilding Mickelssons bilder finns nu utlagd.

DigitaltMuseum öppnar upp för interaktion och deltagande. Besökare kan bidra med viktig information kring utlagda objekt. Därigenom sker ett kollektivt kunskapsbyggande. Fler blir medskapare och involverade och historieskrivningen breddas.

Samverkan med Länsmuseum och Sundsvalls museum kommer att fortsätta under 2017. För att sprida kunskap om digitalt museum och stimulera deltagande kommer museerna att presentera digitalt museum på olika platser i länet.

Hemsida och sociala medier

Museets hemsida är vår viktigaste kontaktlänk mot allmänhet, samhälle och media. Vår nya hemsida formges utifrån målet att vara tillgänglig. Museet följer de riktlinjer (WCAG 2.0) som ställts samman av World Wide Web Consortium och utgår från tillgängligheten för människor med olika slags funktionsnedsättningar (syn, hörsel, inlärning, tal med flera). Sidan utvecklas samtidigt för att kunna nås av så många som möjligt via enheter som smartphones, läsplattor och datorer. Hemsidan har ca 7500 besök varje månad.

Museets använder också sociala medier som Facebook, Instagram och Twitter där informationsflödet når fler och bredare grupper. På Facebooks 4000 kontakter interagerar mer än en tiondel på inläggen. Det finns ett stort och unikt värde i att nå allmänheten via olika sociala medier, men alla använder inte dessa. För att vår information ska nå så många som möjligt arbetar vi därför med flera publiceringskanaler parallellt – hemsida, sociala medier, utskick och annonsering.

Kulturmiljöarbete

Under året har museet bistått allmänheten med rådgivning i olika frågor rörande byggnadsvård.

Museet representerar genom Gunilla Stenberg både Hälsinglands museum och Länsmuseum Gävleborg i förvaltningsgruppen under världsarvsrådet för världsarv Hälsingegårdar.

Hälsinglands museum deltar i styrelsemöten för stiftelsen Hudiksvalls bruksminnen och har på uppdrag deltagit med antikvarisk medverkan vid takomläggning på byggnadsminnet Iggesundsjärnverk. Museet har även utfört kyrkogårdsinventeringar i Enångers-Njutångers pastorat.

Stadsvandringar har genomförts i Söderhamn och Hudiksvall. Museets personal har gett ett stort antal föreläsningar i historiska ämnen, om hälsingegårdar, stadsbild, medeltida kyrklig konst, konst, runstenar, i bl.a. Söderhamn, Hudiksvall, Hög, Bollnäs, Undersvik.

Museet har som remissinstans för kommuner yttrat sig i aktuella stadsplaneringsprojekt och bygglovsärenden som rört kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. En aktuell fråga har varit förslag på ny dragning av Ostkustbanan genom Hudiksvalls kommun och stad där museet har yttrat sig som remissinstans till både Trafikverket och Hudiksvalls kommun.

Museet har färdigställt arbetet med ett guidematerial för Hälsingegårdar på uppdrag av länsstyrelsen. Materialet har använts vid en utbildning för guider och världsarvskoordinatorer i Alfta. Framtaget i samarbete med Balder Arkeologi.

Inköp, gåvor och depositioner

Gåvor

Arabiskt silvermynt från den s. k. Vikenskatten. Gåva av Sture och Birgitta Olsson.

Ett stort antal konstnärliga verk, grafik, skisser, målningar efter Gösta och Marthe Bohm. Gåva av Solveig Bohm Dahlberg.

Ett stort antal konstböcker efter Gösta och Marthe Bohm. Gåva av Solveig Bohm Dahlberg.

Stolstyg, tygtryck. Gåva av Inga Brita Klingefors.

"Folkparken", trärelief av Arwe Lindström, 1994. Gåva av Arnfinn Fredriksson.

Akvarell-gouache, studie till "Langusten" av John Sten. Gåva av Lars Gellerstedt.

Vindflöjel. Gåva av Elsa och Lennart Högvall.

Kjol av fårskinn, Hälsingtuna socken. Gåva av Ullica Skytt-Dempwolf.

Inköp

2016 års FFGK:s grafikportfölj, innehållande fem grafiska verk.

Mjölkkruka, tillverkad av Jonas Wixner (1806-1858), ytterförtent och med karaktäristisk gravyr.

Brännvinspanna med hatt och rör, tillverkad av Johan Steinmez i Hudiksvall år 1813.

Brännvinsplunta av mässing, tillverkad av Werner Lindfors (1858-1944) i Hudiksvall

Skaftpanna, tillverkad av Pehr Hermansson (1788-1858) i Hudiksvall, stämplad PHson.

Konservering

Per Mattsson, Gävle, har på donatorns bekostnad konserverat studien till La Langouste av John Sten (se ovan, gåvor)

Per Mattsson har även konserverat ett 1700-talsporträtt ur museets samling.

Länsmuseet Murberget har konserverat två väggfält ur museets samlingar.

Depositioner

229 konstverk har varit deponerade inom Hudiksvalls kommun. Antalet deponerade konstverk minskar successivt, dels har museet aktivt återtagit särskilt värdefulla eller känsliga verk som varit utdeponerade under lång tid, dels har intresset för traditionell bildkonst minskat i samhället.

Utlån

Föremål ur museets samlingar har varit utlånade till Rengsjö hembygdsförening och Bollnäs museum.

Arkiv – bildarkiv

Museet har under 2016 tagit emot både kompletteringar av redan befintliga arkivposter och helt nya. Museets dokument- och bildarkiv är en viktig kontaktyta mot den historieintresserade allmänheten, men även mot den vetenskapliga forskningen. Förfrågningarna och besöken till arkivet ökar.

Det äldre bildarkivets material är till stora delar ordnat och överfört till det klimatanpassade arkivet. Arbetet med digitalisering och uppordning av Hilding Mickelssons bildsamling fortsätter. 2016 handlade arbetet mycket om övergången till den nya databasen Primus med nya manualer och arbetssätt. Ca 75% av bildsamlingen är nu genomgången. Samarbetet med Arkion i Bollnäs fortsätter. Resurser från Kulturarvs-IT ger ett värdefullt stöd genom inrättandet av en samordningstjänst.

Publikationer

- "Fiskarkapell i Gästrikland och Hälsingland", författare Daniel Olsson, Lars Nylander och Bo Ulfhielm.

- "Koppar och kopparslagare i Hälsingland", huvudförfattare Magnus Green.

- Kyrkobeskrivningar för Forsa och Högs kyrkor, författare Lars Nylander och Jan-Olov Nyström. Ett påbörjat arbete under 2016 var en ny kyrkobeskrivning för Sandarne kyrka.

Slutord

2016 kunde museet erbjuda en stor bredd i utställningsverksamheten vilket gav stor publik respons. Den digitala satsningen har också gett en ny och ökad tillgänglighet. Den har dessutom etablerat representation åt en minoritetsgrupp, romerna, historiskt och samhälleligt. Den nya hörsalen har gett oss möjligheter att bredda intressen för och deltagandet i museet. Den ekonomiska omsättningen speglar också ett framgångsrikt år.

Museet tackar bidrags- och uppdragsgivare samt olika sponsorer: Boverket, Region Gävleborg, Kultur- och kompetensnämnden samt nämnden för regional utveckling, Länsstyrelsen Gävleborg, Integration Gävleborg, Statens kulturråd, Riksutställningar, Hälsinglands Sparbank, Hudiksvalls kommun, Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur, Längmanska kulturfonden, Gunvor Göranssons kulturstiftelse, Kungl patriotiska sällskapet, Estrid Ericssons stiftelse, Företagarna i Hudiksvall, Gästriklandsfonden, Gästriklands kulturhistoriska förening, Hudiksvallsbygdens församling, Samfundet Pro Fide et Christianismo, Stipendiefonden Freja Lehmans minne, Svenska kyrkan i Gävle, Landsprosten Erik Anderssons minnesfond, Nordins fond, Berit Wallenbergs stiftelse.

Styrelse

Styrelsen har under året haft följande sammansättning

Utsedda av Hudiksvalls kommun, ordinarie ledamöter:

Ann-Margret Knapp (S), Ordförande
Hans B Johansson (V)
Johan Ringmar (C)
Hilja Lodén (M)

Suppleanter:
Gunnar Björn (S)
Gerd Olsson (S)
Anders Bouij (C)
Kerstin Karlsson (M)

Utsedda av Region Gävleborg, ordinarie ledamöter:

Barry Gustafsson (S)
Ulla G Johnsson (MP)
Agneta Wagner (M), vice ordförande

Suppleanter:
Per Helgesson (S)
Gunnar Grenholm (C)
Bernt Larsson (SVG)

Revisorer, utsedda av Hudiksvalls kommun:

Kjell-Olof Hofsberger (M)
Christer Johnsson (S) ersättare

Revisorer, utsedda av Region Gävleborg:

Rosalie Carlén (KD)
Helena Gehlin (S) ersättare

Personalrepresentanter: Lars Nylander (DIK/Saco), Bonny Sjöblom (Vision)

Personal

Tillsvidareanställda

Lars Berglund, pedagog
Joel Bergroth, antikvarie/digital samordnare
Ann Blomdahl, bildarkivassistent
Johanna Hildingsson, servicepersonal
Anna-Maria Johansson, servicepersonal
Susanne Klingefors, administratör/textilansvarig
Kurt Lindfors, museitekniker
Ann-Christine Nilsson, lokalvårdare
Lars Nylander, antikvarie
Bonny Sjöblom, fotograf
Soma Saleh, servicepersonal
Gunilla Stenberg, museichef

Tillfälligt anställda

Myra Bergsteinsdottir, servicepersonal
Ami Grönfors, servicepersonal
Lisa Jonsäll, registrator
Danny Kader, utställningsvärd
Eva-Lisa Krabbe, utredare
Carina Kring, lokalvårdare
Maria Lindqvist, museipedagog
Sofia Marcetic, projektledare
Josefine Nilsson, servicepersonal
Per Nilsson, tekniker
Ylva Nordström, registrator
Jan-Olov Nyström, utredare
Erika Persson, bebyggelseantikvarie
Frans-Åke Öberg, skribent
Jöran Österman, curator